

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

НАКАЗ

«22» листопада 2024 р.

м. Івано-Франківськ

№ 720-Д

Про введення в дію рішення вченої ради
Херсонського державного університету
від 21.11.2024 про внесення змін до
Положення про порядок і умови обрання
освітніх компонент/ навчальних дисциплін
за вибором здобувачами вищої освіти
у Херсонському державному університеті

На підставі рішення вченої ради Херсонського державного університету (протокол від 21.11.2024 № 5)

НАКАЗУЮ:

1. Увести в дію рішення вченої ради Херсонського державного університету від 21.11.2024 про внесення змін до Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент/ навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті.
2. Вважати таким, що втратило чинність Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент/ навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті (наказ від 29.04.2021 № 528-Д).
3. Затвердити Положення про порядок і умови обрання вибіркових освітніх компонент/ навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті (додаток).
4. Керівниці навчально-методичного відділу Корнішевій Т.Л.:
 - 4.1. Забезпечити оприлюднення Положення про порядок і умови обрання вибіркових освітніх компонент/ навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті;
 - 4.2. Привести у відповідність до Положення про порядок і умови обрання вибіркових освітніх компонент/ навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті.
5. Контроль за виконанням наказу покласти на проректорку з навчальної та науково - педагогічної роботи Мальчикову Д.С.

В.о. ректора

Володимир Олексенко
Дар'я Мальчикова
Наталія Воропай
Тетяна Корнішева
Вікторія Яценко
Тетяна Черкашина
Олексій Саковніч

Сергій ОМЕЛЬЧУК

Ознайомити: проректорів, деканів факультетів, завідувачів кафедр, керівницю навчально-методичного відділу, керівницю навчального відділу, керівницю відділу забезпечення якості освіти.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Херсонського
державного університету
від 22.11.2024 № 720-Д

Положення
**про порядок і умови обрання вибіркового освітніх компонент/
навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти**
у Херсонському державному університеті

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок і умови обрання вибіркового освітніх компонент/навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у Херсонському державному університеті (далі – Положення) ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу, визначає процедуру реалізації права вибору і можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) відповідно до пункту 15 частини першої статті 62 закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 зі змінами, закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» № 3642-IX від 23 квітня 2024 р, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ від 30 грудня 2015 №1187 (в редакції постанови КМУ від 24 березня 2021 №365)).

1.2. Глосарій

- **Вибіркова компонента освітньої програми** – це самодостатня і формально структурована частина освітньої програми, що вводиться закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів здобувачів вищої освіти відповідно до потреб суспільства, вимог ринку праці, регіональних запитів тощо. Вибіркові компоненти надають можливість поглибленої підготовки за освітніми програмами та спеціальностями, визначають характер майбутньої діяльності на основі індивідуальної траєкторії освітньої та наукової діяльності здобувача вищої освіти.

- **Група навчальна** – офіційно створена, відносно постійна в межах навчального року або семестру навчання група здобувачів у структурі університету, члени якої об'єднані спільними навчально-професійними завданнями під час вивчення освітніх компонент/навчальних дисциплін вибіркової частини освітньої програми.

- **Індивідуальна освітня траєкторія** – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду здобувача освіти, а також з урахуванням спеціальних законів.

- **Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система** (далі – ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення

визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

- **Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи** (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни становить не менше 10 годин для першого (бакалаврського) рівня, не менше 8 годин для другого (магістерського) рівня та третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти за денною або дуальною формою здобуття вищої освіти.

- **Освітня компонента/ навчальна дисципліна** – самодостатня та формально структурована одиниця освітньої програми, навчального плану, що має чіткий та зрозумілий перелік результатів навчання, відповідні критерії оцінювання та визначену кількість кредитів ЄКТС.

- **Студентоцентроване навчання** – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

1.3. Вибір освітніх компонентів/ навчальних дисциплін у межах, передбачених стандартом вищої освіти, відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (або у іншому обсязі, який регулюється чинним законодавством). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти.

1.4. Здобувач вищої освіти може реалізувати свій вибір шляхом:

- вибору професійно-орієнтованих освітніх компонент/навчальних дисциплін;

- вибору освітніх компонент/ навчальних дисциплін із урахуванням власних освітніх потреб та інтересів майбутньої діяльності з освітніх компонент/ навчальних дисциплін іншої освітньої програми відповідного рівня вищої освіти або переліку курсів, запропонованих НПП університету, інших закладів вищої освіти (у тому числі закордонних), представниками закладів-партнерів;

- вибору сертифікатної програми обсягом не менше 3 кредитів ЄКТС.

1.5. Обрані вибіркові освітні компоненти/ навчальні дисципліни відображаються в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти.

1.6. До вибіркової частини можуть бути зараховані освітні компоненти/навчальні дисципліни унаслідок визнання закладом вищої освіти:

- результатів навчання, здобутих за освітніми програмами вищої освіти в інших закладах вищої освіти, відповідно до Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки (наказ Міністерства освіти і науки України) та Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті;

- результатів виконання програм міжнародної академічної мобільності, відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету;

- результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, відповідно до Порядку визнання у Херсонському державному університеті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

2. Порядок формування вибіркового освітнього компоненту/ навчальних дисциплін

2.1. Обсяг однієї вибіркової освітньої компоненти/навчальної дисципліни становить не менше 3 кредитів ЄКТС.

2.2. Кількість та обсяг вибіркового освітнього компоненту/ навчальних дисциплін, їх розподіл за навчальними роками і семестрами зазначається в освітній програмі, навчальному плані, робочому навчальному плані та включає два цикли: загальної та професійної підготовки.

2.3. Організацію процедури обрання сертифікатних програм/ вибіркового компоненту/ навчальних дисциплін координують:

- з циклу загальної підготовки для здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів вищої освіти – навчально-методичний відділ спільно з відділом цифрової інфраструктури;

- з циклу професійної підготовки для здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів вищої освіти – гаранті освітніх програм, завідувачі кафедр, декани факультетів, помічники деканів з цифровізації спільно з навчальним відділом;

- з підготовки за вибірковою частиною освітньої програми для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня – відділ аспірантури та докторантури.

2.4. Викладання вибіркової освітньої компоненти/ навчальної дисципліни можуть здійснювати усі науково-педагогічні працівники як університету, так і інших закладів вищої освіти, закладів-партнерів з урахуванням відповідності їх освітньої та/або професійної кваліфікації вибіркової освітньої компоненти/ навчальній дисципліні, наявності відповідного навчально-методичного, інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

На першому (бакалаврському) рівні вищої освіти мають право викладати вибіркові компоненти/ навчальні дисципліни науково-педагогічні працівники без наукового ступеня та/або вченого звання.

На другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти забезпечують викладання вибіркового компоненту/ навчальних дисциплін науково-педагогічні працівники із науковим ступенем доктора філософії, кандидата/доктора наук та/або вченим званням доцента/професора.

2.5. Кваліфікаційні вимоги до науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання вибіркового компоненту/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки:

- повна вища освіта (не нижче ступеня магістр (спеціаліст)) відповідного професійного спрямування та/або науковий ступінь кандидата (доктора) наук, вчене звання доцента (професора);

- наявність досвіду професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) не менше п'яти років у разі, якщо основна професійна діяльність науково-педагогічного працівника не відноситься до педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності;

- вільне володіння мовою, якщо вибіркова освітня компонента/ навчальна дисципліна викладається іноземною мовою;
- наявність протягом останніх п'яти років не менше 3-х результатів професійної активності (публікації, неформальна/інформальна освіта, стажування), що підтверджують відповідність вибірковій освітній компоненті/ навчальній дисципліні, в тому числі: публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection; навчально-методичні видання; апробаційні та/або науково-популярні, та/або консультаційні (дорадчі), та/або науково-експертні публікації; сертифікати опанування курсів в межах неформальної/інформальної освіти чи стажування з відповідної пропонованій дисципліні тематики (зараховується як підтвердження 1 з 3-х результатів професійної активності).

2.5.1. На етапі формування переліку вибіркових компонент/ навчальних дисциплін/затверджених сертифікатних програм циклу загальної підготовки, що будуть запропоновані для обрання здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти обов'язковим є наявність силабусу вибіркової компоненти/ навчальної дисципліни.

2.5.2. У разі вибору здобувачами вищої освіти вибіркових компонент/ навчальних дисциплін/сертифікатних програм циклу загальної підготовки обов'язковим є розроблення у встановлені терміни навчально-методичного забезпечення вибіркової освітньої компоненти/ навчальної дисципліни (силабус навчальної дисципліни/ освітньої компоненти, електронний навчальний курс на платформі KSU Online, відеоконтент тощо).

2.6. Розробка, оновлення та експертиза переліку вибіркових освітніх компонент/навчальних дисциплін циклу загальної підготовки здійснюється у терміни, визначені наказом ректора університету.

2.6.1. Для експертної оцінки і формування переліку вибіркових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки, що будуть запропоновані для обрання здобувачами першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти, наказом ректора з урахуванням потреб поточного навчального року формується експертна комісія. До складу експертної комісії залежно від рівня вищої освіти входять: перший проректор, проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи, завідувачка відділу аспірантури та докторантури, керівник навчально-методичного відділу, керівник навчального відділу, керівник відділу із забезпечення якості освіти, помічники деканів факультетів із забезпечення якості освіти.

2.6.2. Експертна комісія проводить експертизу пропозицій вибіркових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки з урахуванням відповідності освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічного працівника вибірковій освітній компоненті/ навчальній дисципліні, наявності відповідного навчально-методичного забезпечення.

3. Процедура обрання вибіркової складової освітньої програми

3.1. Проректор з цифровізації, інноваційної, інвестиційної діяльності та науково-педагогічної роботи забезпечує оприлюднення на офіційному сайті університету строків подавання опису вибіркового освітнього компоненту/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки.

3.2. Декани факультетів спільно із науково-педагогічними працівниками забезпечують подання:

- рапортів з переліком освітніх програм та кількістю здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти для яких у навчальному році навчальним/робочим навчальним планом визначено вивчення вибіркового компонента циклу загальної підготовки;

- рапортів з переліком вибіркового компонента/ навчальних дисциплін/затверджених сертифікатних програм циклу загальної підготовки, що пропонуються для обрання, а також їх описів/презентаційних матеріалів і відомостей, що дозволяють встановити відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічного працівника вибірковій освітній компоненті/ навчальній дисципліні.

3.3. Пропозиції щодо кількості вибіркового компонента/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки формуються залежно від контингенту здобувачів вищої освіти в поточному навчальному році та наявного фінансового забезпечення освітнього процесу. У рамках вибіркового компонента/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки можуть бути запропоновані й середньострокові та довгострокові сертифікатні програми, відповідно до Положення про сертифікатні програми в Херсонському державному університеті.

3.4. Проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи, з урахуванням результатів проведеної експертизи, забезпечує надання переліку вибіркового компонента/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки та необхідної супровідної інформації проректору з цифровізації, інноваційної, інвестиційної діяльності та науково-педагогічної роботи для організації процедури обрання на інформаційній платформі KSU24.

3.5. Голосування здобувачів першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти усіх спеціальностей/ освітніх програм денної та заочної форм навчання з обрання вибіркового компонента циклу загальної та професійної підготовки відбувається на інформаційній платформі KSU24 у два етапи. Під час першого етапу голосування здобувачі вищої освіти обирають на інформаційній платформі KSU24 вибіркові освітні компоненти/ навчальні дисципліни, що були запропоновані факультетами та пройшли експертну оцінку.

3.6. На засіданні вченої ради університету, з урахуванням першого етапу голосування здобувачів вищої освіти, контингенту здобувачів вищої освіти в поточному навчальному році та наявного фінансового забезпечення освітнього процесу, затверджується перелік вибіркового компонента/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки на наступний навчальний рік (навчальний семестр) для всіх освітніх програм усіх рівнів підготовки і форм навчання. Перелік вводиться в дію наказом ректора.

3.7. Під час другого етапу здобувачі вищої освіти, які не голосували або обрали вибіркові компоненти/ навчальні дисципліни, з яких не сформовані навчальні групи, повторно обирають на інформаційній платформі KSU24 з

переліку вибірових компонент/ навчальних дисциплін, затвердженого на засіданні вченої ради університету.

3.8. Склад навчальних груп із вивчення вибірових освітніх компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки затверджується наказом ректора університету. У разі поновлення або переведення здобувачі вищої освіти, що не мали змоги взяти участь у процедурі вибору на інформаційній платформі KSU24, за письмовою заявою долучаються до сформованих навчальних груп з вивчення вибірових освітніх компонент/ навчальних дисциплін з циклу загальної підготовки. Корекція складу навчальних груп із вивчення вибірових освітніх компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки можлива, якщо у здобувача є збіги в розкладі занять. Щоб уникнути збігу в розкладі, здобувач може обрати іншу вибірову компоненту/ навчальну дисципліну, що викладається у відповідному семестрі, шляхом написання заяви на ім'я ректора та внесення змін до наказу про організацію занять із вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки. Зміна складу навчальних груп з вивчення вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки можлива лише за наказом ректора.

3.9. Розробка та оновлення переліку вибірових освітніх компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки здійснюється у ті терміни, що й вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки, етапи визначаються розпорядженням декана факультету за таким алгоритмом:

3.9.1. Декан факультету спільно із завідувачами кафедр і гарантами освітніх програм забезпечує формування переліків вибірових компонент/навчальних дисциплін циклу професійної підготовки з урахуванням специфіки споріднених освітніх програм (спеціальностей), відповідності освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічного працівника, контингенту здобувачів вищої освіти освітніх програм/спеціальностей факультету.

3.9.2. Завідувачі кафедр спільно з гарантами освітніх програм і науково-педагогічними працівниками забезпечують підготовку описів/презентаційних матеріалів і супровідної інформації для подальшого оприлюднення цих матеріалів і організації голосування здобувачів.

3.9.3. Декан факультету разом із помічниками із цифровізації забезпечує оприлюднення переліку та опису вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, організацію голосування та вибір здобувачами вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки на наступний (поточний) навчальний рік на інформаційній платформі KSU24.

3.9.4. На засіданні вченої ради факультету за результатами голосування і контингенту здобувачів вищої освіти затверджується перелік вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки на наступний навчальний рік (навчальний семестр) для всіх освітніх програм факультету усіх рівнів підготовки і форм навчання, який вводиться в дію розпорядженням декана факультету.

За наявності фінансування, атестованого електронного курсу вибірової компоненти/ навчальної дисципліни циклу професійної підготовки на платформі KSU Online та згоди здобувачів на змішаний режим організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, можуть формуватися малокомплектні навчальні групи для опанування вибірових компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки з плануванням відповідного навчального навантаження (консультації).

3.9.5. Під час другого етапу здобувачі вищої освіти, які не голосували або обрали вибіркові компоненти/ навчальні дисципліни, з яких не сформовані навчальні групи, повторно обирають на інформаційній платформі KSU24 з переліку вибіркових компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, затвердженого на засіданні вченої ради факультету.

3.9.6. Склад навчальних груп із вивчення вибіркових освітніх компонент/ навчальних дисциплін циклу професійної підготовки затверджується розпорядженням декана факультету. У разі поновлення, переведення здобувачів вищої освіти, іншої виробничої необхідності, зміна складу навчальних груп з вивчення вибіркових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної підготовки можлива за розпорядженням декана факультету.

3.10. У разі, якщо здобувач не взяв участь у процедурі голосування з обрання вибіркових компонент/ навчальних дисциплін циклу загальної чи професійної підготовки, то здобувач вважається таким, що не сформував індивідуальний навчальний план на наступний навчальний рік (навчальний семестр), це може бути підставою для відрахування здобувача за невиконання індивідуального навчального плану.

3.11. З представниками з інших закладів вищої освіти, закладів-партнерів, у разі вибору їх освітніх компонент/ навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти, визначається форма їх працевлаштування до Херсонського державного університету на наступний навчальний рік (навчальний семестр) і форма проведення ними занять (очна, дистанційна, змішана).

4. Порядок затвердження та внесення змін і доповнень до Положення

4.1. Положення набуває чинності з дня підписання наказу ректора.

4.2. Зміни та доповнення до Положення ухвалюються на засіданні вченої ради Херсонського державного університету та затверджуються наказом ректора.

Перший проректор

Сергій ОМЕЛЬЧУК

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

Проректор з цифровізації, інноваційної, інвестиційної діяльності та науково-педагогічної роботи

Олександр ЛЕМЕЩУК

Керівниця навчально-методичного відділу

Тетяна КОРНІШЕВА

Керівниця навчального відділу

Вікторія ЯЦЕНКО

Керівниця відділу забезпечення якості освіти

Тетяна ЧЕРКАШИНА

ПОГОДЖЕНО

Уповноважений з питань запобігання та

виявлення корупції в університеті
«20» листопада 2024 р.

Олексій САКОВНИЧ